

Boverket
remiss@boverket.se

Remiss om "Boverkets förslag till föreskrifter om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i byggnader"

Er beteckning 3680/2021

Länsstyrelsens remissyttrande

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till den tänkta regelmodellen men tillstyrker i övrigt remissens förslag men lämnar kommentarer.

Inledningsvis befarar Länsstyrelsen att föreskrifternas nya regelmodell som består av färre regler, är formulerade som funktionskrav samt endast innehåller bindande föreskrifter (i enlighet med Boverkets slutrapportering av regeringsuppdrag i december 2020), kommer leda till ökat tolkningsutrymme. Ju större tolkningsutrymme det finns desto större är risken att kraven kommer att hanteras olika i olika kommuner. Funktionskrav kan också bli otydliga för oerfarna byggare, till exempel förstagångsbyggare och de som endast kommer att bygga en enda gång, vilket kan leda till missförstånd och att fel begås.

Tillgänglighet

Principen om universell utformning nämns specifikt i proposition 2016/17:188 Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken: "föreslår att genomförandet av arbetet med funktionshinderspolitiken ska inriktas mot de fyra områdena:

- principen om universell utformning,
- befintliga brister i tillgängligheten,
- individuella stöd och lösningar för individens självständighet, och
- att förebygga och motverka diskriminering.

Dessa fyra områden är ömsesidigt beroende av varandra. Syftet är att de tillsammans ska bidra till ett tillgängligt och jämlikt samhälle oavsett funktionsförmåga.”

Länsstyrelsen saknar ett resonemang i förslaget avseende principen om universell utformning. Universell utformning definieras av helheten användbarhet och tillgänglighet.

Inom området tillgänglighet är det särskilt viktigt att specifika krav kommer in tidigt i byggprocessen, för att undvika att tillgänglighet kostsamt åtgärdas i efterhand. Länsstyrelsen delar därför inte bedömningen av förslagens formuleringar:

- 5.3.3 Tillgänglighet i bostäder (s. 41) ”*Det följer direkt av PBL och PBF att bostadsfunktionerna ska vara tillgängliga, och något behov av att ytterligare reglera detta, genom precisering eller lättnad, finns inte.*”

Länsstyrelsen anser att det finns behov av regler avseende tillgänglighet.

- 5.3.4 Standard för tillgänglig bostadsutformning (s. 41) ”I författningsförslaget har hänvisningarna till standarden inte införts. Hänvisningarna finns inte heller i författningsförslaget med krav på bostäders lämplighet. Bestämmelserna är formulerade som funktionskrav och vid tillämpningen behöver relevanta och vedertagna standarder och handböcker användas för att verifiera att kraven uppfylls. Då kan exempelvis standarden SS 91 42 21 användas.”

Länsstyrelsen anser att det finns behov av hänvisningar till relevanta och vedertagna standarder.

Länsstyrelsen vill också poängtera att tillgänglighetskraven för bostäder som preciseras i författningsförslaget 2 kap. 8–12 §§ och 3 kap. 8–9 §§ enbart formulerats avseende nedsatt rörelseförmåga.

Funktionsnedsättning kan innebära annat än nedsatt rörelseförmåga.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen vill särskilt framföra synpunkter avseende förslagens hantering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Projektering

Idag finns det ett allmänt råd kring förundersökning vid ändring av byggnader där såväl byggnadens kulturvärden och övriga kvaliteter som brister ska tydliggöras (BBR 2:311). Enligt förslaget ersätts detta av en

reglering att byggnader ska projekteras och att det ska ske på ett fackmässigt sätt (1 kap 9 § i föreskriften, s. 9).

Länsstyrelsen anser att det kommer att krävas utbildningsinsatser för så väl byggherrar som byggnadsnämnder kring vilka krav som kan ställas på projekteringsunderlaget i förhållande till fackmässighet, i synnerhet vad gäller kulturmiljöbedömningar. Det bör förtydligas att sakkunnig med certifiering KUL 2 (BFS 2011:15) kan behöva anlitas för att 1 kap 11 § punkt 3 i föreskriften ska kunna redovisas.

Särskilt värdefull byggnad

Länsstyrelsen ser positivt på att definitionen av varsamhet och särskild värdefull byggnad inkorporeras i föreskriften (s. 13). Det är viktigt att ha med dessa begrepp eftersom de kan ha stor betydelse vid tillämpning av krav samt eventuella avsteg.

Beskrivningen av vad som utgör en särskilt värdefull byggnad eller bebyggelseområde är i stort sett samma som i tidigare allmänna råd BBR 1:2213). Eftersom det har gått en tid sedan rådet utarbetades bör Boverket överväga om det är dags att flytta fram den generella tidsgränsen gällande bebyggelse före 1920-tal. Det finns bebyggelse från även senare decennier som varit starkt utsatta för förändringstryck och där omvänd bevisbörda kan vara motiverad.

Länsstyrelsen vill betona att Boverkets kommentar *"Om det finns en stor mängd byggnader som på samma sätt belyser samma förhållanden, är de inte att betrakta som särskilt värdefulla byggnader"* (s. 107) kan försvåra kommunernas proaktiva arbete. Där det finns jämbördiga bebyggelsegrupper med höga kulturvärden bör kommuner kunna tidigt identifiera områden som har goda förutsättningar för långsiktigt bevarande, utan att behöva vänta på att dessa kulturvärden försvinner i något/några områden.

Tillgängliga entréer

I författningsförslagets 2 kap 1 § (s.10) står att kravet på tillgängliga entréer *"gäller även andra entréer, om det är nödvändigt för att uppfylla kravet på tillgänglighet och användbarhet enligt Boverkets föreskrifter (2024: xx) om krav på tomter med mera."* Den föreskrift som det hänvisas till lyfter att det ska kunna gå att förflytta sig på gångvägar mellan tillgängliga och användbara entréer (Föreskrifter om krav på tomter 2 kap 3§, s. 88) vilket kan ses som ett cirkelresonemang. Länsstyrelsen ser behov av att Boverket förtydligar vad som avses.

I gällande lagstiftning tills möjligheteten till avsteg för tillgänglighet om det krävs för att bibehålla höga kulturvärden. Även om avsteg sällan

tillämpas är det viktigt att möjligheten kvarstå i synnerhet eftersom kravet på tillgängliga och användbara huvudentréer utökas för att gälla byggnader generellt (s. 39).

Länsstyrelsens tillsynsvägledning

Avsnitt 7.3.2 (s. 65)

Boverket ska tillsammans med Länsstyrelsen ge tillsynsvägledning i enlighet med 8 kap 13–14 §§ PBF. Införandet av ett ändrat regelverk för byggregler kommer att innebära ett ökat behov av vägledningsinsatser. Arbetet kommer inledningsvis att bli resurskrävande. Men även fortsättningsvis kommer sannolikt behovet av tillsynsvägledning att öka när kommunerna ska ingripa senare i byggprocessen.

Beslutande

Yttrandet har beslutats av avdelningschef Patrik Åkesson med arkitekt Anna Jansson Thulin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Hanne Romanus enheten för samhällsplanering, utvecklingsstrateg Christina Lindberg enheten för mänskliga rättigheter och jämställdhet samt antikvarie Mia Jungskär kulturmiljöenheten medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på

<https://www.lansstyrelsen.se/skane/om-oss/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html>